

**Nærings- og fiskeridepartementet**

Innlegg 7. mars 2017 klokka 12:50

Statssekretær Ronny Berg

Tildelt tid: 20 min. Lengde: ca. 2350 ord

Språk: Norsk

---

Tema: Viktige fiskeripolitiske satsinger i kommende år

Arrangør: Hasvik kommune

Sted: Hasvik

---

*Sjekkes mot fremføring*

**[Innledningslysbylde]**

Kjære dere,

Det er flott å være på plass i Hasvik.

Jeg må si jeg er imponert over det tunge fiskerifaglige programmet for konferansen i dag.

At fiskerinæringa er viktig her i nord, er det ingen tvil om.

Men ting står ikke stille.

Troms har økt sin fangstandel i fiskeriene, på bekostning av både Nordland og Finnmark.

Men på kommunenivå er Hasvik en av de største vinnerkommunene for landinger av fiskefangster i de siste 15 årene<sup>1</sup>.

Dette viser den ferske rapporten fra Konjunkturbarometer Nord-Norge<sup>2</sup>.

Vi ser at sjømatnæringa spiller en stadig viktigere rolle for nord-norsk økonomi. Målt både i kroner og øre, fangst og produksjon.

---

<sup>1</sup> De andre kommunene er Berg, Øksnes, Lenvik og Båtsfjord. Fra rapporten til Konjunkturbarometer Nord-Norge 15. februar 2017. <http://kbnn.no/artikkel/sjomat-i-nord>

<sup>2</sup> Fiskeribladet, 20. februar 2017 – rapport fra konjunkturbarometer Nord-Norge 15. februar 2017. <http://kbnn.no/artikkel/sjomat-i-nord>

Fra 2008 til 2014 gikk næringa sin andel av verdiskapinga i landsdelen opp fra 3,5 til seks prosent.

Produktiviteten og lønnsomheten er imponerende høy.

Landsdelen sitt bidrag til hele sjømatnæringa blir også viktigere år for år.

Det formelig bobler av pågangsmot og entusiasme langs kysten.

\*\*\*

Regjeringa ønsker å legge til rette for forenklinger og effektiviseringer i fiskerinæringa.

Dette vil både fiskere og kystsamfunn og tjene på. Også her i Hasvik.

*[Lysbilde 2 – rekordår for sjømat]*

Fjoråret var et toppår for norsk sjømatnæring.

Jeg tror enda flere nå får øynene opp for hvor viktig næringa er.

At sjømatnæringa i større og større grad vil være en de av viktigste bidragsyterne for vår fremtidige velferd.

91 milliarder kroner i eksportverdi for 2016 sier sitt om det.

Spørsmålet er hvordan vi kan legge til rette for mulighetene til å høste mer fra havet? I en verden som trenger mer sjømat og proteiner blir dette et viktig tema.

Forutsetninga er at det må skje på en bærekraftig måte.

Vi må klare begge deler. Vi må løse miljøutfordringene, samtidig som vi får mer ut av råstoffet vi høster.

\*\*\*

*[Lysbilde 3 – ressursforskning – spleiselag mellom stat og næring]*

Ressursforskning er en forutsetning for bærekraftig bruk av livet i havet.

I denne regjeringsperioden er ressursforskninga styrket.

Klimaendringene fører til mindre is, og store fiskebestander øker utbredelsen sin. Alt dette gjør at behovet for ny kunnskap er stort.

De havarealene som må overvåkes, har derfor blitt veldig mye større i løpet av ti til femten år. Vi snakker om en økning i areal på størrelse med Nordsjøen.

Havforskningsinstituttet alene bruker over en halv mrd. kroner per år på overvåking, datainnhenting og forskning på livet i havområdene våre.

Bidraget som fra avgiften til fiskeriforskning er viktig. Mellom 2015 og 2017 økte dette bidraget fra 151 millioner kroner til 236 millioner kroner.



For å få et så godt grunnlag for havforskinga som råd er, er det viktig å kople næringa og forskninga sine kunnskaper.

Her gjør Faglig utvalg for ressursforskning (FUR) en viktig jobb. Utvalget bidrar til å utveksle erfaring og informasjon mellom forskere og næring.

I 2016 - og 2017-budsjettet er det bevilga omstillingsmidler til forskningsfartøy for til sammen 220 mill. kroner. Dette går til oppgraderinger av fartøy og til et nytt kystforskningsfartøy.

I tillegg har staten bevilget 972 mill. kroner til det nye isgående forskningsfartøyet i 2017.

Ressursforskning er et godt eksempel på det jeg vil kalle et vellykket spleiselag mellom staten<sup>3</sup> og næringa<sup>4</sup>.

\*\*\*

*[Lysbilde 4 – områdeadgangen til det kvoteregulerte fisket etter kongekrabbe]*

Forvaltninga av en art som kongekrabben er et resultatet av at det i 1994 ble åpnet for et forskningsfiske.

---

<sup>3</sup> Direkte bevilgninger til Havforskningsinstituttet, omstillingsmidler mv.

<sup>4</sup> Fiskeriforskningsavgiften

Vel 20 år seinere står kongekrabben alene for en eksportverdi på 365 millioner kroner.

Den todelte forvaltninga skal opprettholde fiskeriet etter kongekrabbe innenfor et kvoteregulert område.

Bestandsvurderinger skal gjøres, og kvoteråd blir gitt hvert år.

Målet er å ha et langsiktig og økonomisk godt utbytte av krabbe i dette området.

Samtidig er det bestemt at kongekrabben ikke skal spre seg videre vestover. Grensa er satt ved Nordkapp<sup>5</sup>.

Høsten 2016 fremmet to stortingsrepresentanter forslag om å utvide områdeadgangen i det kvoteregulerte fisket etter kongekrabbe.

Slik at alle fartøy i Finnmark som oppfyller dagens deltakervilkår, blir gitt adgang til å fiske kongekrabbe i dette området.

---

<sup>5</sup> [https://www.imr.no/filarkiv/2016/03/fisket\\_etter\\_kongekrabbe\\_fra\\_fredet\\_art\\_til\\_millionindustri.pdf/nb-no](https://www.imr.no/filarkiv/2016/03/fisket_etter_kongekrabbe_fra_fredet_art_til_millionindustri.pdf/nb-no)

For å oppnå forhøyet kvote ble det i tillegg foreslått å innføre en opptrappingsmodell for aktivitetskravet.

Stortinget behandlet forslaget og innstillinga fra næringskomiteen 31. januar i år.

Stortinget gikk inn for at alle fartøy fra Måsøy kommune som oppfyller adgangsvilkårene, skal få fiske i det kvoteregulerte området fra kvoteåret 2017.

Vi mener kongekrabben påvirker fiskerinæringa i hele Finnmark fylke. Selv om påvirkninga avtar vestover.

Også fartøy i Vest-Finnmark opplever ulempe med kongekrabben i sine fiskerier.

Jeg er glad for at Stortinget nå har bestemt at fartøy fra Måsøy også får fiske kongekrabbe i det kvoteregulerte området.

I tillegg har Stortinget bedt regjeringa om å komme tilbake med en vurdering av konsekvensene av å utvide adgangen ytterligere med fartøy fra hele Finnmark, og presentere en opptrappingsmodell for aktivitetskravet.

Arbeidet med å følge opp Stortinget sitt vedtak i denne saken er allerede satt i gang.

Vi kommer tilbake med regjeringa sin vurdering, forhåpentligvis før sommeren.

*[Lysbilde 5 – internasjonale avtaler]*

I arbeidet med å oppnå bærekraftige fiskerier, er de årlige forhandlingene om forvaltning av delte bestander, avgjørende.

De viktigste fiskeriforhandlingene er de vi har med EU og Russland.

Jeg vil særlig trekke fram fiskerisamarbeidet vi har med Russland i Barentshavet. Her er det er all grunn til å være stolte.

I tillegg kommer kyststatsforhandlingene om norsk vårgytende sild, makrell og kolmule.



Det er et steg i riktig retning at kyststatene nå har klart å enes om totalkvoter for 2017 – både for norsk vårgytende sild og kolmule.

Jeg er glad for det enigheten betyr. Nemlig stabilitet og forutsigbarhet. Her nord er det særlig de store kvotene av torsk, hyse og sei som er viktige.

I år kan fiskerne igjen planlegge og gjennomføre et godt fiske.

Det betyr lønnsomhet og verdiskaping langs hele kysten.

*[Lysbilde 6 – markedsadgang]*

Som jeg sa innledningsvis, det er ingen tvil om at sjømateksporten vår til Europa har avgjørende betydning. Både for norsk økonomi, konkurransekraft og velferd.

Verden står ikke stille rundt oss. Det pågår hele tida et viktig arbeid med å sikre markedsadgang for eksport av norsk fisk.

Dette arbeidet prioriteres høyt av denne regjeringa.

Vårt største marked for sjømat er og vil fortsatt være EU.

Regjeringa jobber vidare med å bedre markedsadgangen vår i EU.

Men nye avtaler i nye markeder som India, Malaysia, Indonesia og på sikt Mercosur – med land som Argentina, Brazil, Paraguay og Uruguay, har høy prioritet.

Det at dialogen med Kina nå kan gjenopprettes, er veldig bra. Det er positivt på alle måter.

Når det gjelder Russland, er markedet jo fremdeles stengt, men vi kan håpe på at en åpning kommer raskere enn vi tror.<sup>6</sup>

Om et par uker reiser jeg til Nigeria sammen med en næringsdelegasjon på rundt 20 norske bedrifter.

Nigeria er et viktig marked, særlig for tørrfisk og pelagisk.

Imidlertid har det den siste tida vært utfordringer med eksporten til Nigeria.

---

<sup>6</sup> Sandberg: – Russland kan komme tidligere enn ventet, FBFI, 06.01.2017

Dette er utfordringer som jeg tar sikte på å drøfte med nigerianske myndigheter under besøket.

Besøket gir også en unik mulighet for norske eksportører til å knytte tettere bånd med nigerianske importører.

### *[Lysbilde 7 – brexit]*

Når det gjelder Storbritannia og brexit, ønsker vi å unngå å komme i et vakuum.

Derfor har vi startet dialogen nå.

Vi har en løpende politisk dialog og uformelle sonderinger med Storbritannia, EUs øvrige medlemsland og EUs institusjoner.

Når brexit nå er en realitet, så må vi se mulighetene.

Storbritannia er vårt fjerde største marked for sjømat.

Det blir helt avgjørende for oss å sikre minst like god markedsadgang for norsk sjømat – også etter brexit.

I dag er dette et marked som vokser.

Det er ingen grunn til at Storbritannia ikke skal se enda større muligheter til å importere enda mer norsk sjømat<sup>7</sup>.

Norge har allerede et nært samarbeid med Storbritannia på fiskeriforvaltning, og vi har et felles syn på behovet for bærekraft.

Brexit vil påvirke forvaltninga av fiskeriressursene i Nordsjøen.

Her må det etableres nye avtaler for fremtidig samarbeid<sup>8</sup>.

---

<sup>7</sup> Nrk1, Dagsrevyen, 25.01.2017

<sup>8</sup> Norges sjømatråd, 25.01.2017, <http://www.seafood.no/Nyheter-og-media/Nyhetsarkiv/Pressemeldinger/Ruster-seg-for-Brexit>

Så lenge Storbritannia er medlem av EU, blir handelen mellom oss regulert gjennom EØS-avtalen. I tillegg kommer egne avtaler med EU for handel med fisk og landbruksvarer.

Først etter at landet er trådt ut av EU, vil Storbritannia kunne inngå frihandelsavtaler med andre land.

\*\*\*

*[Lysbilde 8 – pliktsystemet - Stortingsmelding]*

Hjemme står vi overfor utfordrende oppgaver i norsk fiskeripolitikk.



En av disse er lønnsomheten i filetindustrien og derigjennom pliktsystemet som er knyttet til noen torsketralere.

Jeg vet at det er særlig interesse for dette temaet her i Hasvik.

Tråleren «Riston» hadde tilbudsplikt til kommunen.

Her ble rederiet og kommunen sammen enige om at det ville være til beste for begge parter om plikten ble opphevet mot et vederlag.

Man ble enige om en avtale, og la den fram for departementet.

Departementet la avtalen til grunn og opphevet tråleren sin plikt.

Vederlaget har Hasvik kommune brukt til samfunnsnyttige formål.

Hasvik-modellen er blant mange anerkjent som en fornuftig tilnærming til hvordan en kan få noe godt ut av en plikt som ikke fungerer optimalt for verken næringsaktør eller lokalsamfunnet.

Jeg vet at Patrick Sjørdahl skal se nærmere på Hasvik-modellen i et senere innlegg her i dag. Sjørdahl var medlem av pliktkommisjonen.

Nå er en overordnet gjennomgang av hele pliktsystemet på agendaen.

Pliktsystemet har lenge vært modent for endringer.

Da regjeringa la fram Sjømatindustrimeldinga for over ett år siden, ble det foreslått flere forenklinger av pliktene.

Slik debatten utvikla seg da, ble det klart at det var behov for et bedre beslutningsgrunnlag.

Et enstemmig Storting besluttet derfor i april i fjor at regjeringa skulle oppnevne en kommisjon for å vurdere alle sidene ved hele pliktsystemet.

Pliktkommisjonen leverte rapporten sin i oktober, som mange her nok er kjent med.

Kommisjonen konkluderte med at pliktsystemet er et lite fremtidsrettet virkemiddel.

De mente at pliktene burde oppheves, men at næringa måtte kompensere for den fordel som oppnås.

Nå har rapporten vært på høring, og regjeringa arbeider med ei melding om pliktsystemet til Stortinget.

I høringsrunden har inntrykket om at pliktene ikke fungerer, blitt bekreftet. Men jeg registrerer at det er stor uenighet om hva som bør gjøres.

Det er for tidlig å si noe om regjeringa sine vurderinger, men jeg sier som fiskeriministeren har sagt ved flere anledninger:

- Det er ingen løsning å la dette fortsette å skure og gå. Det vil kysten lide under.

Det er på tide å få avsluttet denne saken på en måte som skaper ro.

\*\*\*

*[Lysbilde 9 – Eidesen-utvalget]*

En annen, minst like viktig debatt knytter seg til den framtidige innretninga av kvotesystemet vårt.

Dette er diskutert i utredninga til Eidesenutvalget.

De siste 30 årene har det skjedd en utvikling fra et tilnærmet fritt fiske til en gjennomregulert næring.

Kvotesystemet har utviklet seg parallelt med utviklinga i fiskeriene.

Resultatet har blitt et kvotesystem som på mange måter er godt, og som har tjent næringa godt.

Vi har godt med fisk, og vi har flinke fiskere som tjener gode penger.

Næringa er subsidiefri, og vi har en differensiert fiskeflåte.

Jeg tror de fleste kan være enige i at kvotesystemet slik det nå har blitt, er svært komplekst og byråkratisk.

Jeg er overbevist om at mye kan gjøres annerledes.

At vi kan finne nye løsninger, som gir den enkelte større frihet og flere valgmuligheter. Uten at det går på bekostning av fellesskapets interesser.

Spenningen har vært stor knyttet til utvalget sine forslag.

Nå foreligger forslagene, og jeg mener at utvalget har levert godt på mandatet.

Jeg håper på gode og reflekterte høringsuttalelser.



Jeg forventer ikke at alle skal være enige i alt, men jeg ønsker at vi nå får en bred debatt. Debatten skal legge grunnlaget for hvordan norsk fiskerinæring skal møte framtida sine krav.

Kriteriene for utvalget vil være viktige stikkord i et framtidsretta kvotesystem: effektivitet, fleksibilitet og legitimitet.

Regjeringa har ennå ikke konkludert på noe nå. Først skal rapporten høres ut april.

Etter dette kan vi sammen legge grunnlaget for hvordan norsk fiskerinæring skal møte framtida sine krav.

*[Lysbilde 10 – ressursrenta]*

Kvoteutvalget har også sett på hvordan ressursrenta skal behandles i framtida.

Slik strukturutviklinga i fiskerinæringa har vært, er det da riktig at ressursrenta fortsatt skal gå til den enkelte i næringa?

Eller at de som selger seg ut, tar den med seg?

Hvordan kan vi sikre at framtidige generasjoner får ta del i de verdiene som skapes av vår felles nasjonale fiskeressurs?

Dette blir en viktig del av diskusjonen framover.

*[Lysbilde 11 – nye regler for turistfiske]*

Jeg vil også si ett par ord om turistfiske.

Nærings- og fiskeridepartementet har hatt et forslag om nye regler for turistfiske på høring.

Departementet mottok over 50 innspill.

Det overveldende flertallet av høringsinnspillene er enige i at et tydeligere regelverk for turistfiske må på plass.

Hensikten med høringsforslaget var å bidra til at forvaltninga får bedre oversikt og kontroll over hvilke bedrifter som tilbyr slike aktiviteter, og hvor store fangstvolum det er snakk om.

Vi foreslo derfor å innføre en registreringsordning for turistfiskebedrifter og pliktig rapportering av fangst.

Vi foreslo også å endre utførselskvoten fra 15 kg til 30 kilo – hvis turistene har fisket i regi av en registrert turistfiskebedrift.

En slik ordning kan tjene som en gulrot for de bedriftene som bruker de nye ordningene for registrering og fangstrapportering.

Det vil styrke seriøse aktører i bransjen.

Vi jobber nå med å følge opp høringa, blant annet gjennom en lovproposisjon til Stortinget. Den tar vi sikte på å fremme våren 2017.

*[Lysbilde 12 – havstrategien]*

I det enda større og mer langsiktige bildet, så har regjeringa en ambisjon om å utnytte våre mange naturlige fortrinn som havet gir.

Norge skal være best på hav.

Våre tradisjonelle havnæringer har alltid dratt nytte av hverandres kompetanse og erfaringer.

Vi ser også i dag hvordan kompetanseoverføring mellom havnæringa bidrar til nye arbeidsplasser.

Og vi ser at arbeidskraft fra oljenæringa nå søker seg over til fiskerinæringa.

I februar la vi frem en havstrategi.

Det er en naturlig fortsettelse av at vi har satset på hav siden vi kom i regjering.

Strategien skal gjelde både for de havnæringene vi har i dag, og være et utgangspunkt for å skape nye havnæringer.

Hovedmålet er å bidra til størst mulig samla bærekraftig verdiskaping og sysselsetting i de blå næringene, frem mot 2030.

\*\*\*



*[Lysbilde 13 – oppsummert]*

Da skal jeg runde av.

Utgangspunktet for fortsatt vekst i sjømatsektoren er god.

Økosystemene er i god forfatning.

Vi har god forskning og forvaltning, og et næringsliv som ønsker å utvikle seg.

Vi har startet på jobben med å styrke forskningskapasiteten for å kunne møte denne veksten.

Vi jobber med å forbedre regelverk for å kunne realisere det betydelige potensialet som ligger i sjømatnæringa.

Regjeringa mener at det er særlig her vi står overfor viktige veivalg i tida som kommer.

Takk for oppmerksomheten!

*[Lysbilde 14 – avslutning]*